

I n t e r v j u u

- - - - -

Viivi Maanso

Viivi Maanso, pedagoogikauuriija, eesti keele õppekirjanduse autor ja õppejõud.

Sündinud 12. jaanuaril 1929 Tallinnas.

Erialalt filoloog, õppinud Tartu ülikoolis 1947–1952 eesti filoloogia osakonnas soome-ugri keeli. Filoloogiakandidaat aastast 1970, väitekirj „Ortograafiaoskus ja selle seos lugemisoskusega 5.–8. klassis”.

1952–1953 TA Keele ja Kirjanduse Instituudi teadur, 1953–1961 Tallinna 16. keskkooli eesti keele ja kirjanduse õpetaja, 1960. aastast ENSV Pedagoogika Teadusliku Uurimise Instituudi teadur ja 1973–1989 emakeelesektori juhataja, 1989. aastast Tallinna Pedagoogilise Instituudi (hiljem Tallinna pedagoogikaülikooli ja Tallinna ülikooli õppejõud). Juhendab tänini Ühiskondliku Pedagoogika Uurimise Instituudi emakeeledidaktika probleemgruppi, on Eesti Emakeeleõpetajate Seltsi asutajaliige ja auliige ning Eesti Akadeemilise Pedagoogika Seltsi auliige.

- **Miks sa otsustasid oma elu keelega siduda?**

Mu keskkoolipäevad langesid aega, mil kõik tegelesid kõigega, ja nagu enamik teisigi, nii ka mina: laulsin segakooris ja osalesin näitemängus, olin kooli seinalehe toimetuses, mängisin võrku ja korvi, ning kui oli vaja kooli esindada, võistlesin ka laskmises ja kergejõustikus. Lõpuks polnud kujunenud erilisi vaimseid huvisid, oli vaid arusaam, et edasi õppima tuleb minna. Kõige enam mõtlesin matemaatikale ja teise võimalusena saksa keelele, sest need ained tundusid eriti kerged. Et valik langes hoopis eesti keele kasuks, oli omamoodi juhus, õigemini nooruslik põhjendamatu trots.

Nimelt oli lõpueksamite ajal eesti keele ja kirjanduseksamipiletitest kaks viimast õppimata jäänud. Loomulikult sattus mulle 25. pileti. Ma ei mäleta, mis seal muud oli, aga üks punkt oli August Jakobsoni näidendite kohta. Pikemalt aru pidamata otsustasin piletit vahetada. Direktor küll keelas, sest pileti vahetamine tähendas ühe palli võrra madalamat hinnet ja koolile loodetud hõbemedalist ilmajäämist. Siiski vahetasin. Sain pileti 10, muu kõrval tuli vastata Juhan Liivi luulet. Eksamikomisjoni nõudmisele esitada mõni Liivi luuletus, vastasin algul, et ei tea ühtki, kuid direktori nukra peavangutuse järel deklameerisin siiski „Kes meeldida tahab, peab roomama ...”. Kui eksamiruumi uks mu järel sulgus, otsustasin: ma lähen ülikooli hoopis eesti keelt õppima ja siis „näitan neile...”. Läksingi, ja meeldima hakkas.

- Tegelikult pole see nii suur üllatus midagi, sest paistsid juba lapsepõlves keelelise andekusega silma.

Kas just andekus, on iseküsimus. Aga lugema hakkasin varakult küll, tunduvalt varem, kui *r*-häälikuga toime tulid. Vanaema juures, kuhu olin õelt difteerianakkuse kartuses mitmeks nädalaks viidud, oli väga igav ja siis hakkasingi vanavanemaid tüütama, et mis täht see ja teine on. Klotse ja aabitsat asendas ajaleht: toonane Päevaleht trükkis osa surmakuulutustestki hästi suurte tähtedega, mõnikord lehe esiküljelgi. Kui ema mind vaatama tuli, teatasingi uhkelt, et oskan lugeda.

Lugemisoskuse eest olen saanud ka oma elu suurima „honorari”. Olin siis vist veel neljane, kui isal töökaaslased külas olid ja ta uhkustama hakkas, et Viuu oskab lugeda. Mehed naersid, et küllap on lühikesed aabitsatekstitid lapsele meelde jäänud. Kui isa siis ikkagi vastu vaidles, pani üks laevakapten lauale viiekroonise (see oli sellal üsna suur raha, nt töömehe kuupalk oli umbes 100 krooni) ja sõnas, et kui tüdruk ajalehest tema otsitud sõna välja loeb, kuulub raha lapsele. Väriseva häälega olingi kokku veerinud *desal-mee-limis-konve-lents* (‘desarmeermiskonverents’) – ega ma ise seda küll enam mäleta – ja raha oligi minu. Selle eest osteti šokolaadi ja veel midagi, aga kõige uhkem olin, et osteti ka riidet, millest vanaema õmbles mulle kauni punase-valgetäpilise pihikseeliku ja puhvkäistega valge pluusi.

Edasi võttis mu õpetamise enda kätte neli aastat vanem õde, kes tahtis olla mänguõpetaja ning nõudis oma õpilaselt kõike seda, mida ta ise koolis õppis: kirjutasin etteütlust või kirjandit ning arvutasin ja nutsin, kui töö oli punase pliatsiga ära soditud ja all ilutses hinne „kolm” või „kaks”. Aga üks koolis oli sedavõrd kergem.

- **Õppisid ülikoolis eesti filoloogiat paljude nimekate filoloogide käe all, nt Johannes Voldemar Veski, Arnold Kask, Eduard Laugaste ja Paula Palmeos. Kes neist oli su lemmikõppejõud?**

Ei oskagi kedagi eriti esile tõsta. Esimesel kursusel olid paljud meist muidugi lausa armunud Paul Aristesse. Ta oli ju parimas meheas, hea välimusega ja kõneosav, ning loetav õppeainegi – sissejuhatus keeleteadusesse – algajale tudengile midagi täiesti uut ja huvitavat. Üllatas ta erakordne mälu: näiteks kord kellegi nime kuulnud, oli see tal kohe meeles, ehkki meid oli suure auditoriumi täis. Mõned ta maneerid tundusid naljakad ka. Näiteks pärast seda, kui Inge Kennberg (praegu Unt) vastuseks nimeküsimisele oma perekonnanime saksapäraselt hääldanud oli, leidis Ariste sageli põhjust teda nimepidi mainida, alati tugevalt rõhutades lõppu *-berchh*. Veel oli tal komme nimesid soome keelde tõlkida. Minust sai kohe Tiili (neiupõlvenimest Telliskivi). Ja kui järgmisel aastal tuli eesti filoloogiat õppima Raplast veel üks tütarlaps, kes teiste tuttavate puudusel minuga rohkem lävis, sai ta Aristelt kohe kiiresti leviva hüüdnime Pikku-Tiili. Ilmselt oli Ariste sära ja eruditsioon üheks põhjuseks, miks ma läksin soome-ugrit õppima. Paljud meist olid vaimustuses väliskirjanduse lektorist Villem Altoast, keda oli küll väga mõnus kuulata, aga raske konspektida. Ja ehkki mul polnud kunagi mõttesse tulnud pärast ülikooli õpetajaks saada, käisin alati väga korralikult Gerda Laugaste metoodikaloengutel ning minu konspekti järgi tegi eksami ära ka Eno Raud ja veel mõni teinegi.

- **Sinu kursuselt on lausa neli Wiedemanni keeleauhinna laureaati: peale sinu veel Valdek Pall, Eduard Leppik ja Heldur Niit. Miks nii?**

Esimesel hetkel võib tunduda, et meil oli eriti tubli kursus. Küllap sedagi, aga vaevalt olime eelnenuist ja järgnevaist kursustest sedavõrd tublimad. Tundub, et Wiedemanni keeleauhinna toimikond on püüdnud mõnevõrra arvestada seda, et laureaatidel oleks teeneid erisugustes tegevusvaldkondades. Eduard Leppik oli üliusin murdekoguja ja kodu-uuriija, Valdek Pall tõsiteadlasest kohanimedede uurija, Heldur Niit kitsama eriala poolest folklorist ja suure osa oma elust hoolikas ajakirja Keel ja Kirjandus toimetaja. Mina sattusin nominendiks just sel ajal, kui tundus, et aeg oleks ka mõnd kooliinimest esile tõsta.

- **Kas oled rohkem teadlane või õpetaja?**

Kindlasti rohkem õpetaja. Ehkki lähedasemad teavad, et ega ma tahtnud õpetajaks saada, unistused olid teistlaadsed. Professor Ariste oli mulle soome-ugri keelte alalt kandidaaditöö teemagi fikseerinud. Aga ajad olid keerulised ja seetõttu piirdus mu töö Keele ja Kirjanduse Instituudi teadustöötajana täpselt aastaga. Oli õnn, et keskkooliks laienev Lasnamäe kool vajas sügisel emakeeleõpetajat ja uus direktor Linda Lebbin julges mind tööle võtta. Algul oli raske küll, kuid iga aastaga hakkas kool rohkem meeldima.

Aga midagi nagu kripeldas sees. Ehk see, et aspirantuuri olid läinud paljud neist, kellega ülikoolipäevil lävisin ja kellest lugu pidasin – oma kursuselt Ellen ja Heldur Niit, soomeugrilastest Valmen Hallap ja Valdek Pall, psühholoogidest Heino Liimets. Ka koolis nõuti metoodilist tööd, selle tulemusena koostas õpilaskirjandite põhjal oma esimese metoodikakogumikus avaldatud kirjutise „Õpilaste stiili arendamisest”. Selles aga, et ma pärast seitsmeaastast koolitööd kaugõppeaspirantuuri astusin ja peagi ka vastloodud Pedagoogika Teadusliku Uurimise Instituuti tööle läksin, oli kõige enam teeneid sõbrataril Inge Undil, kes oli end ise hiljuti kandidaadiks väidelnud. PTUIs alustasin tööd pedagoogika ja psühholoogia sektoris.

- **Mis sulle emakeeleõpetajaks olemise juures kõige rohkem meeldis?**

Ülikoolipäevil oli koolipraktika väga napp, vaid paar nädalat, seepärast olin algul ilmselt üpris abitu. Õpilastega suhete loomisele aitas kaasa kohe esimesel koolisügisel paarinädalane töö kolhoosi kartulipõllul. Pärismetit õppimas käisin oma klassis legendaarse matemaatikaõpetaja Raimond Pundi tundides. Meeldiv oli avastada mõnd metoodilist nippi, kuidas raskemat ainelõiku õpilastele selgeks teha. Tagantjärele tunnen teatavat uhkust nn aastakirjandite – omamoodi väikeste teadustööde korraldamise üle. Asutasime ka eesti keele ringi. Kirjandusringe oli tollal koolides palju, keeleringe vaid mõnes üksikus koolis. Elu lõpuni jääb meelde, kuidas pärast üht õnnestunud keeleviktoriini üks mu tublimaid õpilasi ja kooli parimaid võrkpallureid Aasa Pettai rõõmust värisedes sõnas: „Õpetaja, see on ju niisama huvitav kui võrkpall!” Keeleringis püüdsin anda elementaaradmisi ka soome keelest, sest olime sellal üks väheseid Soome sõpruskoole. Jõudsime üheskoos välja anda ka koolialmanahhi Paeselt Pinnalt esimese numbri; paraku hiljem seda ei jätkatud.

Vastupidiselt paljudele teistele õpetajatele meeldis mulle töö klassi-juhatajana. Ühised ettevõtmised, oli see siis vastlaõhtu hernesupi ja liulaskmisega, rahvakunstiõhtu näärde ajal (kus suutsime välja panna isegi oma klassi neljast mängijast koosneva „orkestri”, mis siis, et osati mängida vaid kaht lugu) või midagi muud, lähendasid ja äratasid vastastikust usaldust. Pedagoogina hindan tagantjärele kevadisi klassi-ekskursioone Eestimaa eri paikkondadesse ja olen kurb, et midagi niisugust õppekava praegu kohustuslikuna ette ei näe. Palju rõõmu teeb see, et kontakt paljude endiste õpilastega on tänini hea.

- **Kas sul on mõni juhendatav või õpilane, kellelt oled midagi õppinud?**

Oi, kindlasti ja palju! Igalt poolt, igalt (üli)õpilaselt võib midagi õppida. Kõigepealt ses mõttes, et tuleb end kuigivõrd kurssi viia sellega, mida nad teada tahavad ja mida neil teada vaja. Õppurid on ju nõudlikud. Juba 16. keskkooli päevil heitsid õpilased mulle ette, miks ma neile minevikukirjandusest nii põnevaid asju ei räägi kui Nigol Andresen paralleelklassis. Olin sunnitud tunnistama, et ma lihtsalt ei tea. Ja kui palju on pea igas stuudiumitöös osutusi kirjandusele, mis mulle kunagi kätte puutunud pole, aga ka üllatavaid mõttekäike, kontrollimist vajavaid andmeid, tõstatatud ja vastamata jäänud küsimusi jne jne. Rääkimata muidugi nooremate õpetussõnadest raali jt tänapäevaste tehnikavõimaluste ning töövõtete kasutamiseks.

- **Mida on andnud sulle ja Eestile ÜPUI?**

ÜPUI – Ühiskondlik Pedagoogika Uurimise Instituut – on üsna omapärane entusiastide kooslus. Kui 1950. aastate lõpus hakati Nõukogude Liidus ja ilmselt mujalgi maailmas rääkima teaduslikkuse vajalikkusest kõigis elusfäärides, kutsus Tartu ülikool ellu kasvatusteadusliku seminari õpetajaile. Et paljud 1962. aastal tööd alustanud seminarist ja vastavasisulistest uurimiskursustest hiljemgi osavõtnud soovisid tööd jätkata ja uusi huvilisi tuli juurde, loodigi omalaadne ühendus ÜPUI, mis on töötanud tänini – töövormiks iseseisva uurimistöö kõrval juhendajate konsultatsioonid, temaatilised suveseminarid oma loengute ja diskussioonidega ning kolme-nelja aasta tagant toimuvad aruandluskonverentsid. Ainuüksi konverentsimaterjalidest on tänaseks ilmunud 59 ulatuslikku kogumikku, autoreiks enamasti tegevõpetajad, kellest mõnigi on jõudnud tänaseks magistri- või koguni doktorikraadini. Seda ühendust võib pidada liikumise „Uuriv õpetaja” raames ilmselt

tegasaimaks kogu maailmas. Kõrvu eakate, juba pensionieas pedagogidest entusiastidega võtab tööst osa ka päris noori uurimishimulisi õpetajaid.

Otseselt liitusin ÜPUIga 1981. aastal, kui lõpuks sai uurimiskursustel keeledidaktika sektsiooni raames eluõiguse ka emakeeleõpetajate rühm, mille vedamine anti minu hooleks. Liitusime imeväärselt kiiresti mõnusaks väikekollektiiviks, kelle tuumik jätkab siiani. Käime pea igal aastal, vähemalt osa rühmaga ka omaette koos väljaspool ametlikke kogunemisi, 1989. aastal jõudsimel Soomegi, kus tutvusime sealsete koolidega ning enamik meist tegi esimest tutvust arvutiga. Noored juurdetulnud on imeväärselt hästi rühma sulanud. See on üks neid mõnusaide väikekollektiive, kellega koos veedetavate päevadeta ei kujuta enam suve ettegi.

- **Oled koostanud rohkesti eesti keele kui emakeele õppematerjale. Mis on selle töö võlu ja valu?**

Tõepoolest, selleks on kulunud üksjagu tööaega. Ses töös jätkub nii võlu kui ka valu. Alguses on pea mõtteid täis, üks tundub uudsem ja huvitavam kui teine, tulemus töötab välja tulla suurepärase. Kui aga tegeliku töö juurde asuda, s.t mõtteid kirja panema hakata, ei tule peaaegu miski välja nõnda, kui kavatsatud. Kõik tundub igav, tühine, kord juba kusagil nähtud-loetud. Ja siis kipub tähtaeg liiga kiiresti tulema, viimistlusaeg napiks jääma. Retsensendid teevad maha selle, mida ise parimaks pidasid. Kirjastusel on oma nõuded, näiteks käsikiri tuleb kaks lehekülge lühemaks teha. Ümbertegemine on tüütu. Eriti hull oli raalieelsel ajastul, kui viis eksemplari masinakirjas tuli arutluseks anda, kõigis kursiiv, poolpaks kiri jm pliatsiga tähistatud ja tabelid ning skeemid sisse joonistatud. Kirjastusse antavas kahes eksemplaris ei tohtinud olla rohkem kui kaks parandust, vastasel korral tuli kas tekst uuesti kirjutada või täheparandusedki peale liimida. Väga hea tunne on muidugi siis, kui n-õ trükisoe eksemplar on lõpuks valmis ja käes. Ning siis lööd raamatu või töövihiku lahti ja leiad, et ühel leheküljel on kaks trükiviga või üks rida tekstist vahele jäänud ja trükk liiga hele vms ja polegi midagi originaalset ...

Mul on muidugi ses osas vedanud, et alati, kui on tehtud ettepanek õpik vm teha, olen leidnud ka meeldiva kaasautori. Mulle meeldib meeskonnatöö. Arutades tekib mõtteid juurde ja teise vigu näeb paremini kui enda omi.

- **Mida pead oma suurimaks saavutuseks?**

Tahaksin väga, et mul oleks siin nimetada midagi konkreetset. Näiteks välismaal ilmunud teaduslikku monograafiat, romaaniauhinda, leiutist või avastust, mõnel spordialal esikohale tulekut vms. Paraku ei ole midagi sellist, hoolimata mitmekümnest tööaastast teadusinstituudis ja kõrgkoolis. See on ju traagika! Ja nii kipuvad vägisi selle küsimusega seoses ikka ja jälle kiuslikult meelde üliõpilaspäevil ühest vanast kalendrist leitud sõnad, mis päris tabavalt ka minu kohta kehtivad: „Jaanuarikuus sündinud naisterahvad armastavad palju raamatutes sorida, aga lugemiseks ei jää neil suurt mahti, mispärast jäävad nad ka puudulikuks mõistuse poolest.”

Teine põhjus on ilmselt ka see, et PTUI, hoolimata kõlavast nimest (...teadusliku uurimise instituut), oli siiski, sarnaselt kõikide liiduvabariikidega, haridusministeeriumi allasutus ja loodud ministeeriumi abistama ja ta tellimusi täitma. See tähendab, et enamik uurimusi, vähemalt ainedidaktika vallas, olid puhtpraktilised rakendusuuringud, sageli ministeeriumi etteantud teemal. Aga saime ka aeg-ajalt lisaülesandeid, nagu teha pedagoogilist propagandat ning koostada brošüür või kogumikuartikkel lastevanematele, töötada välja ühtsed nõuded õppekomplektile, koostada inspektorile materjali koolide üleriigiliseks kontrollimiseks ja analüüsida kontrolli tulemusi, istuda komisjonides ning sektorijuhatajana teistsugustelgi koosolekuil jms. Kui pakuti võimalust lisaks põhitööle üliõpilaste pedagoogilist praktikat juhendada ja kohakaasluse alusel tulevastele algklassiõpetajaile eesti keelt õpetada, ei raatsinud sellestki loobuda. Tuleb ka tunnistada, et olen loomult üsna vilets tööaja kavandaja ning veelgi halvem ümberlülitaja. Ning üks ole ju inimlik otsida ja leida endale vabandusi nagu, aga mul oli ikkagi ka kaks last, väitekiri tuleb ju ometi ükskord ära lõpetada jms.

Huvitavamaks uurimuslikeks teemakäsitletusteks pean PTUI päevilt kogu sektori osavõtul arendatud sõnavaraproblematikat – õpikute ja õpilaste sõnavarast võimaliku käsitusmetoodikani – ja emakeeleharjutuste ja ülesannete süsteemi. Kui esimese teema kohta on ilmunud päris hulganisti kirjutisi, siis teise kohta on avaldatut napilt (valminud käsikiri koos suurema osaga kogutud-läbitöötatud materjalist varastati).

- **Ehk midagi ka väljastpoolt otsesid tööülesandeid? Mis siin on rõõmu valmistanud, mis kurvaks teinud?**

Kui toredate ja energiliste inimestega suhelda, siis kiputakse paratamatult pakkuma mitmesuguseid kõrvalülesandeid, mis on sedavõrd

huvitavad, et ei raatsi kaasa löömata olla. Näiteks osalemine üleriigilise õpioskuste võistluse korraldamisel – nuputada ülesandeid, näha nende lahendamisel 6. klassi tüdrukute-poiste õhinat ja õpetajate närveldavat kaasaelamist jne. Rõõmu valmistab suhtlemine kunagiste õpilastega või kui jõulude ajal saabub kaart kellelki, kellest ammu pole midagi kuulnud, või sünnipäevahommikul õnnitleb telefonitsi mõni endine üliõpilane, kes polnud kaugeltki mitte paipoiss.

Vist küll igaühel tekib vahel, kas või õhtuti uinumise eel mingisuguseid uitmõtteid, kavatsusi, unistusi. Mõni neist jääb pikemaks ajaks tüütama, realiseerimist nõudma. Suur väärtus on see, kui õnnestub midagi käima lükata ja idee teostub, olgu siis kordasaatjaks kes tahes. Tähtis pole tunnustus, mis mõnikord lausa koormav, vaid kordaminek. Siiani tunnen heameelt, et omal ajal suutsin käima lükata Eesti Emakeeleõpetajate Seltsi loomise. Viimatine rõõm seisneb selles, et teoks sai mõte tuua kogumike kaudu tänastele filoloogidele lähemale mõndagi sajand tagasi sündinud keele- ja koolimeeste Nikolai Remmeli ja Johannes Valgma elutööst.

Kõige kavandatuga muidugi nii hästi ei lähe. See on siis, kui pole osanud või suutnud leida mõjukaid kaasalööjaid, kas tegijaid või rahastajaid. Ei saa nimetamata jätta ettevõtmist emakeeleõpetuse edendamiseks kutsekoolides ja sealsete õpilaste keelehuvi ja eneseteadvuse tõstmiseks. Mõte tekkis vestluses õpetajatega nende kutsepäeval. Saatsime näidisülesandeid, määrasime kindlaks päeva, palusime kirjas-tustelt auhindadeks raamatuid, koostasime magistrantidega ülesandeid, noored abilised nuputasid, mida muud huvitavat osavõtjaile pakkuda. Pöördusin toetuse saamiseks ka HTMi poole ja sain vastuse – eks tehke! Õnneks andis Tallinna ülikool ruumid, eksamikeskuse kutsehariduse osakond omalt poolt tänukirjad ja mõne auhinna. Tegimegi ära, ja kõik õnnestus. Osavõtjad olid rahul ja soovisid ürituse jätkumist. Kuid paraku ei piisanud üksiküritajal oskust ega jõudu kaasa tõmmata uusi korraldajaid ega leida materiaalseid abistajaid. Kõik jäi sinnapaika.

Ja veel on paar asja, mida ma emakeeledidaktikuna oleksin pidanud vähemalt käima vedama ja millega toimetulematus mind siiani väga nukraks teeb. Kui tegusa matemaatika meetodika kabineti olid loonud nii Tartu ülikool kui ka Tallinna pedagoogikaülikool, siis eesti keele kui emakeele meetodika kabinet ei suutnud pärast VÕTi (õpetajate täiendusinstituudi) likvideerimist mitte kusagil jalgu alla saada. Hoolimata sellest, et mitte kuskil maailmas – vastandina matemaatikale – sellist üksust polnud ega saanudki olla. Praegu on õnneks taas tärganud nõrk

lootus, et Krista Kerge juhitud Emakeeleõpetuse Infokeskus suudab ajapikku seda lünka täita. Kuid kahju on vahepeal kaotsi läinud ajast ja mõnest olulistest säilitamata materjalist.

Hinge peale on jäänud teinegi, kahel korral üsna realistlikult visandatud kavani jõudnud üritus – asjalik ja emakeeledidaktika kõiki tahke hõlmav käsiraamat, mis oma ulatuse ja probleemide rohkuse tõttu nõudnuks kollektiivset pühendumist. Pedagoogika uurimise instituudi päevil takistas plaanitu kallale asumist kõigi sektoriliikmete seotus õppevara loomise ja muudegi pakilisemana näivate ülesannetega. Kui töötasin pedagoogikaülikoolis emakeeledidaktikuna, tärkas taas väike lootus olulisemad peatükid katta stuudiumitöödega, kuid suutlikkust meelitada piisavalt tudengeid valima oma pedagoogilisteks lõputöödeks ja magistriväitekirjadeks selleks sobivaid teemasid jäi napiks.

- **Said just 80 aasta vanuseks, ent ometi pead veel loenguid, osaled terminoloogiakomisjoni töös ning toimetad raamatuid. Kas sa ei tahaks natuke hoogu maha võtta?**

Kõiki neid tegevusi mitmuses nimetada on suur liialdus. Möödunud aastasse langes tõepoolest mõne käsikirja toimetamine, aga kaks neist olid ÜPUI konverentsikogumikud, s.t eelkõige tegevõpetajate kirjutised, ja siin oli ju loomulik, et keegi n-ö omainimestest sageli viimasel minutil saabuvaid käsikirju korrastada-ühtlustada püüdis. Ja mõne loengu tudengitele ja teaduskeelest huvitatuile pidasin ka. Kuid suurem hoog on ammu maha võetud. Aga kui enam mitte millegi seesugusega, mis varem oma osa nõudnud ja samas köitnud, ei tegele, siis läheb inimene päris rooste. Ning mis rooste rauale teeb, on igapäevane teada.

- **Millised tööd on sul praegu käsil ja lähiajal kavas?**

Ega ma suurt kavandada enam söanda. Aga sinu äsja mainitud tegevus haridusoskussõnade korrastamisel on valdkond, kus ammu „hamba verele sain” ja millesse suhtun praegu ehk kõige tõsisemalt. Ajame mõne entusiastiga üksteist kõvasti taga, ja ehkki see tundub vahel täiesti võimatu olevat, loodame salamisi mõne aasta jooksul sõnastiku käsikirja lauale panna. Paar mõtet ringleb veel peas, aga neist ei tahaks enne rääkida, kui vähemalt algus tehtud.

Küsitlenud
Annika Kilgi